Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Luksemburga

1 Kādi ir priekšnoteikumi, lai laulība varētu tikt šķirta?

Luksemburgas tiesībās ir paredzēti divi laulības šķiršanas veidi: laulības šķiršana pēc abpusējas piekrišanas un laulības šķiršana sakarā ar to, ka laulāto attiecības neatgriezeniski izjukušas.

Laulības šķiršana pēc abpusējas piekrišanas

Lai šķirtu laulību pēc abpusējas piekrišanas, laulātie var iesniegt kopīgu pieteikumu, ja tie ir vienisprātis par laulības izjukšanu un tās sekām.

Ja laulātajiem ir dalāma manta, notāram ir jāveic inventarizācija un jānovērtē mantas vērtība. Laulātie pēc tam var vienoties par savām tiesībām uz attiecīgo mantu. Taču, ja nav iesaistīta manta, kurai būtu veicama inventarizācija, notāra pakalpojumi nav nepieciešami.

Tāpat laulātajiem ir jāvienojas par to, kur viņi dzīvos laulības šķiršanas procesa laikā, par jautājumiem attiecībā uz bērniem tiesvedības laikā un pēc tās, par to, kādu ieguldījumu katrs no laulātajiem sniegs bērnu audzināšanā un uzturēšanā pirms un pēc laulības šķiršanas, un, visbeidzot, par uzturnaudas apmēru, ko viens laulātais maksās otram tiesvedības laikā un pēc tam, kad laulības šķiršana būs pabeigta. Vienošanās ir jānoformē kā dokuments (*convention*), kuru sastāda advokāts vai notārs. Vienošanās ir jāapstiprina tiesai, kura pārliecinās, ka tā ir bērnu interesēs un ka tai nav acīmredzami nesamērīgas nelabvēlīgas ietekmes uz viena laulātā interesēm. Apstiprinātā vienošanās ir sprieduma par laulības šķiršanu neatņemama daļa.

Laulības šķiršana sakarā ar to, ka laulāto attiecības neatgriezeniski izjukušas

Pieteikumu par laulības šķiršanu sakarā ar to, ka laulāto attiecības neatgriezeniski izjukušas, var iesniegt viens no laulātajiem vai abi laulātie kopīgi, ja ir vienošanās par laulības šķiršanu principā, bet ne par visām tās sekām.

Neatgriezenisku izjukšanu pierāda laulāto vienošanās par laulības šķiršanu principā vai tas, ka viens laulātais iesniedz pieteikumu laulības šķiršanai un turpina uzturēt pieteikumu pēc nogaidīšanas perioda, kurš nevar pārsniegt trīs mēnešus un kuru var vienreiz pagarināt.

2 Kādos gadījumos laulība var tikt šķirta?

Luksemburgas tiesībās ir paredzēti divi laulības šķiršanas veidi: laulības šķiršana pēc abpusējas piekrišanas un laulības šķiršana sakarā ar to, ka laulāto attiecības neatgriezeniski izjukušas.

3 Kādas ir laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz:

3.1 laulāto personiskajām attiecībām (piemēram, attiecībā uz uzvārdu)?

Laulība tiek šķirta ar rīkojumu par laulības šķiršanu, ar ko beidzas laulāto savstarpējie uzticības, atbalsta un palīdzības pienākumi.

Saskaņā ar Luksemburgas tiesību aktiem personas nedrīkst lietot uzvārdu vai vārdu, kas atšķirtos no dzimšanas apliecībā norādītā: personām, kas to pārtraukušas izmantot, ir jāatsāk tā izmantošana. Tādējādi civilstāvokļa maiņa, piemēram, laulības rezultātā, nenozīmē, ka laulāto uzvārds tiek mainīts. Laulātā uzvārda pieņemšana nav iegūtas tiesības. Otram laulātajam ir jāpiekrīt sava uzvārda pieņemšanai.

Luksemburgas tiesas ir pieņēmušas lēmumus par laulības šķiršanas ietekmi uz personas izmantotā uzvārda lietojumu.

Saskaņā ar minētajiem lēmumiem sieva pēc laulības šķiršanas var turpināt lietot bijušā vīra uzvārdu tikai tādā gadījumā, ja viņš tam piekrīt; viņš jebkurā brīdī ir tiesīgs piekrišanu atsaukt. Bijušais vīrs pēc laulības šķiršanas var pēc saviem ieskatiem iebilst pret sava uzvārda lietošanu, līdz ar to, ja vīrs iebilst pret uzvārda atstāšanu, tiesas nevar ļaut šķirtajai sievietei pēc šķiršanās uz nenoteiktu laiku turpināt izmantot viņas bijušā vīra uzvārdu, pat ja tas ir profesionālu apsvērumu dēļ. Taču tiesa, ievērojot reputāciju, ko sieva ir ieguvusi savā profesijā ar vīra uzvārdu, kā arī lai novērstu finansiālu kaitējumu, var dot viņai noteiktu laikposmu, kura laikā viņa var informēt klientus par jauno uzvārdu (Apelācijas tiesa (*Cour*) 2006. gada 24. maijā, 33. un 258. lpp.).

3.2 laulāto mantas sadales jautājumiem?

Laulības šķiršanas rīkojums nosaka laulāto mantas likvidāciju un sadalīšanu. Ja nav noslēgts laulības līgums, tiek piemērota laulāto mantas likumā noteikto kopīgo īpašumtiesību sistēma, kas paredz, ka kopīga ir tikai tā manta, kura iegūta pēc laulības noslēgšanas. Līdz ar laulības šķiršanu beidzas laulāto mantas kopība. Mantas sadalīšana notiek divos galvenajos posmos:

pirmkārt, abi laulātie saņem atpakaļ īpašumu, kas tiem nav kopīgi piederējis, ja tas ir natūrā, vai arī jebkādus aktīvus, ar kuriem šis īpašums ir aizvietots;

otrkārt, tiek likvidēta kopīgā manta (aktīvi un pasīvi). Katram laulātajam tiek noformēts paziņojums par tam piederošo kopīgo mantu un par to, kas tam attiecīgi ir jānodod kopīgajai mantai.

Ja laulātais ar spēkā stājušos tiesas spriedumu ir notiesāts par noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināl kodeksa (*Code pénal*) 372., 375., 376., 377., 393., 394., 396., 397., 398., 399., 400., 401., 401 *bis*, 402., 403., 404., 405. vai 409. pantā (seksuāls uzbrukums, izvarošana, tīšs uzbrukums ar miesas bojājumu nodarīšanu, nonāvēšana un tīši miesas bojājumi, slepkavība, slepkavība ar iepriekšēju nodomu, bērna nonāvēšana, indēšana) un izdarīts laulības laikā pret otru laulāto vai tajā pašā mājsaimniecībā dzīvojošu bērnu, vai par mēģinājumu laulības laikā izdarīt Krimināl kodeksa 372., 375., 376., 377., 393., 394., 396., 397., 401., 403., 404. vai 405. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu pret minētajām personām, tas pēc otra laulātā pieteikuma zaudē laulības priekšrocības, ko tam devis šis laulātais. Turpretī nevainīgais laulātais saglabā priekšrocības, ko tam devis otrs laulātais, pat ja ir bijis paredzēts, ka šīs priekšrocības ir savstarpīgas un šis nosacījums nav ievērots.

Ja laulātais laulības laikā ir pārtraucis strādāt vai strādājis īsāku darba laiku, tas var ar atpakaļejošu spēku iegādāties vispārējā pensiju plāna pensiju saskaņā ar piemērojamajos civiltiesību un sociālā nodrošinājuma tiesību aktos paredzētajiem noteikumiem un kritērijiem. Šajā nolūkā laulātais var lūgt, lai tiesa, kas izskata laulības šķiršanu, pirms laulības šķiršanas pieteikuma apmierināšanas un ja viņš lūguma iesniegšanas laikā nav pārsniedzis 65 gadu vecumu, aprēķināt “atskaites summu”, balstoties uz starpību starp abu laulāto attiecīgajiem ienākumiem laikposmā, kad laulātais nestrādāja vai strādāja īsāku darba laiku. Šīs summas aprēķina noteikumus paredz Lielhercogistes 2018. gada 11. septembra Noteikumi par atskaites summas aprēķinu un par Civilkodeksa 252. pantā minēto summu samaksas un atmaksas noteikumiem (*règlement grand-ducal du 11 septembre 2018 relatif au calcul du montant de référence et aux modalités de versement et de restitution des montants visés à l’article 252 du Code civil*). Šīs atpakaļejošās iegādes mērķiem laulātais, kas pārtraucis strādāt vai strādājis īsāku darba laiku, var prasīt no otra laulātā 50 % no atskaites summas, nepārsniedzot pieejamos laulāto mantas kopības vai kopīgi piederošās mantas aktīvus pēc visu saistību nokārtošanas. Šim prasījumam atbilstīgu summu maksā laulātais, kurš ir kreditors.

3.3 nepilngadīgajiem bērniem?

Vecāku laulības šķiršana būtībā nemaina vecāku varas īstenošanas nosacījumus, jo to kopīgi turpina īstenot abi vecāki. Tiem arī turpmāk kopīgi jāpieņem visi nozīmīgie lēmumi attiecībā uz bērna dzīvi (uzturlīdzekļiem, audzināšanu, izglītību utt.).

Tiesa vecāku varas īstenošanu uztic vienam vecākam tikai tad, ja tas ir bērna interesēs. Šādā gadījumā norādītais vecāks visus lēmumus attiecībā uz bērnu pieņem vienpersoniski. Tomēr otram vecākam saglabājas tiesības tikt informētam un uzraudzīt sava bērna uzturēšanu un audzināšanu. Šim vecākam ir arī saskarsmes tiesības un tiesības bērnu uzņemt pie sevis, ja nav nopietnu iemeslu tās liegt. Tādēļ, ja vecāki šķiras, katram no tiem ir jāuztur kontakts ar bērnu un jāciena tā saikne ar otru vecāku.
Laulības šķiršanas gadījumā vecākiem jāturpina kopīgi dot ieguldījumu bērna uzturēšanas un audzināšanas izmaksās, ja nav nolemts citādi. Ieguldījums tiek veikts uzturlīdzekļu formā un automātiski neizbeidzas, bērnam sasniedzot pilngadību. Pilngadību sasniegušam bērnam to var izmaksāt tieši, kā arī pārskatīt atbilstoši bērna vajadzībām un katra vecāka mainīgajiem līdzekļiem un izdevumiem.
Attiecībā uz bērna dzīvesvietu ir divi iespējamie scenāriji (neskaitot izņēmuma gadījumus, kad tiesa nolemj bērnu uzticēt trešai personai):
bērns dzīvo pie viena no vecākiem; šajā gadījumā otram vecākam tiek piešķirtas saskarsmes tiesības un tiesības bērnu uzņemt pie sevis, ja nav nopietnu iemeslu tās liegt;
bērns pārmaiņus dzīvo pie katra no vecākiem; šajā gadījumā tiesa pārbauda, vai šāda dzīvesvietas maiņa ir bērna interesēs. Dzīvesvietas maiņa var nenozīmēt, ka bērns pie katra no vecākiem dzīvo vienādi ilgu laikposmu.
Ja laulātie ir vienojušies par vecāku varas īstenošanu, bērna domicilu un dzīvesvietu, saskarsmes tiesībām un tiesībām bērnu uzņemt pie sevis, kā arī ieguldījumu bērna uzturēšanā un audzināšanā, tie var šo vienošanos iesniegt tiesā laulības šķiršanas procesa laikā. Tiesa var šo vienošanos ņemt vērā spriedumā, ja tā uzskata, ka vienošanās ir bērna interesēs un ka laulātie ir brīvi devuši savu piekrišanu.
Vecāku laulības šķiršana neatņem bērniem priekšrocības, ko tie citādi būtu guvuši. Šajā ziņā attieksme pret tiem ir tieši tāda pati kā pret nešķirtu vecāku bērniem.

3.4 pienākumu maksāt uzturlīdzekļus (uzturēt) bijušam laulātajam?

Tiesa var noteikt, ka vienam no laulātajiem ir jāmaksā uzturlīdzekļi otram laulātajam. Uzturlīdzekļus nosaka atbilstīgi tā laulātā vajadzībām, kam tos maksā, un ievērojot otra laulātā spēju dot ieguldījumu. Ja laulātie tam piekrīt, tiesa var nolemt, ka šos uzturlīdzekļus izmaksā vienreizējā maksājumā, kura summu un nosacījumus tā nosaka.
Nosakot vajadzības un spēju dot ieguldījumu, tiesa citstarp ņem vērā šādus aspektus:
1) laulāto vecumu un veselības stāvokli;
2) laulības ilgumu;
3) laiku, kas jau pavadīts vai kas būs jāpavada, audzinot bērnus;
4) laulāto profesionālo kvalifikāciju un situāciju darba tirgū;
5) jaunu darbvietu pieejamību tiem;
6) esošās un paredzamās tiesības;
7) laulāto mantu pēc laulāto kopmantas likvidācijas, kurā ietilpst gan kapitāls, gan ienākumi.
Uzturlīdzekļus nevar maksāt ilgāk par laulības ilgumu, izņemot ārkārtas gadījumus.
Uzturlīdzekļus var pārskatīt un to maksāšanu var izbeigt, izņemot, ja tie maksāti kā vienreizējs maksājums.
Ja laulātais ar spēkā stājušos tiesas spriedumu ir notiesāts par noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināl kodeksa 372., 375., 376., 377., 393., 394., 396., 397., 398., 399., 400., 401., 401 *bis*, 402., 403., 404., 405. vai 409. pantā (seksuāls uzbrukums, izvarošana, tīšs uzbrukums ar miesas bojājumu nodarīšanu, nonāvēšana un tīši miesas bojājumi, slepkavība, slepkavība ar iepriekšēju nodomu, bērna nonāvēšana, indēšana) un izdarīts laulības laikā pret otru laulāto vai tajā pašā mājsaimniecībā dzīvojošu bērnu, vai par mēģinājumu laulības laikā izdarīt Krimināl kodeksa 372., 375., 376., 377., 393., 394., 396., 397., 401., 403., 404. vai 405. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu pret minētajām personām, tas pēc otra laulātā pieteikuma zaudē visas tiesības uz uzturlīdzekļiem.

4 Kādā ir nozīme jēdzienam "laulāto atšķiršana"?

Laulāto atšķiršana vājina laulības saites, taču pilnībā tās nepārtrauc — laulātajiem nav jāturpina kopdzīve, taču tiem saglabājas savstarpējās uzticības un atbalsta pienākums.

5 Kādi ir priekšnoteikumi laulāto atšķiršanai?

Laulāto atšķiršanas pamati ir identiski tiem, kas paredzēti laulības šķiršanai sakarā ar to, ka laulāto attiecības neatgriezeniski izjukušas.

6 Kādas ir laulāto atšķiršanas tiesiskās sekas?

Laulāto atšķiršana vienmēr paredz īpašuma nošķiršanu. Ja laulāto atšķiršana ilgst trīs gadus, jebkurš no laulātajiem var iesniegt tiesā laulības šķiršanas pieteikumu. Tiesa laulību šķir, ja otrs laulātais nekavējoties nepiekrīt pārtraukt atšķiršanu.

7 Kāda ir praktiskā nozīme jēdzienam "laulības atzīšanas par spēkā neesošu"?

Laulības atzīšana par neesošu nozīmē, ka ar tiesas lēmumu laulība tiek atzīta par spēkā neesošu. Proti, tiek uzskatīts, ka laulība nekad nav tikusi noslēgta.

8 Kādos gadījumos laulība var tikt atzīta par spēkā neesošu?

Laulību var atzīt par spēkā neesošu, pamatojoties uz vairākiem apsvērumiem:
laulība ir bijusi noslēgta bez abu pušu brīvas piekrišanas: tie ir gadījumi, kad lietota vardarbība vai attiecīgā persona ir kļūdījusies attiecībā uz otras personas būtiskajām īpašībām;
laulība ir bijusi noslēgta bez vecāku piekrišanas (vai tiesas atļaujas), ja viens no laulātajiem laulāšanās brīdī bijis nepilngadīgs;
divlaulības gadījumā: situācijā, kad kāds no laulātajiem ir vienlaikus bijis precējies arī ar citu personu;
laulātie ir savstarpēji radniecīgi līdz noteiktai pakāpei;
tā ir fiktīva laulība, kas noslēgta ar mērķi iegūt priekšrocību — pastāvīgās dzīvesvietas statusu;
laulības formālās prasības nav bijušas izpildītas: laulība nav noslēgta publiski vai to noslēgusi persona, kurai nav bijušas piešķirtas atbilstošās valsts ierēdņa pilnvaras.

9 Kādas ir laulības neesamības tiesiskās sekas?

Neskatoties uz to, ka laulība ir atzīta par neesošu, tai ir tiesiskas sekas (to sauc par "šķietamu laulību" (*mariage putatif*)):
attiecībā uz abiem laulātajiem, ja viņi laulību ir noslēguši labticīgi;
attiecībā uz vienu laulāto, kas laulību ir slēdzis labticīgi;
attiecībā uz laulībā dzimušu bērnu, pat ja neviens no laulātajiem nav rīkojies labticīgi.
Tomēr laulībai, kas ir atzīta par spēkā neesošu, nav tiesisku seku attiecībā uz laulāto, kas nerīkojās labticīgi.

10 Vai pastāv alternatīvas ārpustiesas iespējas, kad, nevēršoties tiesā, var tikt atrisināti laulības šķiršanas jautājumi?

Luksemburgā laulību var šķirt tikai ar tiesas lēmumu, to nevar izdarīt ar alternatīviem ārpustiesas paņēmieniem vai mediāciju. Taču ģimenes mediāciju var izmantot attiecībā uz lietām, kas saistītas ar kopīgās mantas likvidāciju un sadalīšanu, uzturlīdzekļu pienākumiem un iemaksām laulības izmaksu segšanai, pienākumiem uzturēt bērnus vai izmantot vecāku varu.

11 Kur lai es iesniedzu pieteikumu (sūdzību) par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu? Kādas ir nepieciešamās formalitātes un kādus dokumentus ir nepieciešams pievienot pieteikumam?

Kur iesniegt pieteikumu

Pieteikumu par laulības šķiršanu vai **laulāto atšķiršanu** iesniedz rajona tiesā (*tribunal d'arrondissement*) vietā, kur laulātajiem ir kopīgā dzīvesvieta, vai, ja tādas nav, tur, kur ir atbildētāja vai — šķirot laulību pēc abpusējas piekrišanas — vienas puses dzīvesvieta, ievērojot Padomes 2003. gada 27. novembra Regulas (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu noteikumus.

Pieteikumu laulības atzīšanai par neesošu iesniedz rajona tiesā pēc laulāto kopīgā mājokļa atrašanās vietas vai, ja vecāki dzīvo atsevišķi — rajona tiesā pēc tā vecāka dzīvesvietas, pie kura parasti dzīvo nepilngadīgie bērni, ja vecāku varu īsteno kopīgi, vai pēc tā vecāka dzīvesvietas, kas šo varu īsteno vienpersoniski, vai citos gadījumos — rajona tiesā pēc tās personas dzīvesvietas, kura nav ierosinājusi tiesvedību. Kopīga pieteikuma gadījumā puses izvēlas rajona tiesu pēc vienas vai otras puses dzīvesvietas. Šos noteikumus piemēro, ievērojot atbilstību minētajā Regulā (EK) Nr. 2201/2003 paredzētajiem noteikumiem.

Pieteikumus izskata ģimenes lietu tiesnesis (*juge aux affaires familiales*).

Formalitātes un iesniedzamie dokumenti

Laulības šķiršanai pēc abpusējas piekrišanas ir vairāki posmi: ja ir nodalāms īpašums, pusēm jāpieaicina notārs, kas veic inventarizāciju un aplēš kustamās un nekustamās mantas vērtību. Laulātie var brīvi vienoties par savām tiesībām uz attiecīgo mantu. Turklāt tiem ir jāpanāk vienošanās par dažādiem jautājumiem, tostarp par laulāto dzīvesvietu tiesvedības laikā, bērnu audzināšanu un viņu īpašuma pārvaldību, saskarsmes tiesībām, laulāto ieguldījumu bērnu audzināšanā un uzturēšanā, kā arī par uzturlīdzekļiem, ko viens laulātais maksā otram. Vienošanos sastāda advokāts vai notārs.

Lietu tiesā ierosina ar kopīgu pieteikumu, ko abi laulātie iesniedz kancelejā. Lai ierosinātu lietu tiesā, nav nepieciešams advokāts.

Pieteikumā ir jānorāda:

1) tā datums;

2) laulāto uzvārdi, vārdi, nodarbošanās un adrese(-s);

3) laulāto dzimšanas datumi un vietas;

4) attiecīgā gadījumā — kopīgo bērnu identitāte, ja tādi ir;

5) pieteikuma priekšmets;

6) īss paziņojums par faktiem un pamatiem, uz ko izdara atsauci.

Bez minētās vienošanās kopā ar pieteikumu ir jāiesniedz arī šādi dokumenti:

1) laulības apliecība;

2) laulāto dzimšanas apliecības;

3) kopīgo bērnu dzimšanas apliecības;

4) dokuments, kas apliecina laulāto valstspiederību;

5) attiecīgā gadījumā — vienošanās, ar ko nosaka laulāto laulības šķiršanai piemērojamos tiesību aktus saskaņā ar 5. pantu Padomes 2010. gada 20. decembra Regulā (ES) Nr. 1259/2010, ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai, ievērojot ar šo regulu noteikto formu. Laulības šķiršanai piemērojamos tiesību aktus saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1259/2010 5. pantu, ievērojot ar šo regulu noteikto formu, laulātie var arī noteikt, vienojoties par laulības šķiršanu pēc abpusējas piekrišanas;

6) jebkurš cits dokuments, ko laulātie plāno izmantot.

Ja aktus un dokumentus, kurus iesniedz kopā ar pieteikumu un kurus puses plāno izmantot, izdevusi ārvalsts publiskā iestāde, tie attiecīgā gadījumā ir jālegalizē.

Šķirot laulību sakarā ar to, ka laulāto attiecības neatgriezeniski izjukušas, vai **laulāto atšķiršanas** gadījumā ir jāizmanto advokāta pakalpojumi. Lietu rajona tiesā ierosina ar pieteikumu, ko iesniedz kancelejā.

Pieteikumā ir jānorāda:

1) tā datums;

2) laulāto uzvārdi, vārdi, nodarbošanās un adrese(-s);

3) laulāto dzimšanas datumi un vietas;

4) attiecīgā gadījumā — kopīgo bērnu identitāte, ja tādi ir;

5) pieteikuma priekšmets;

6) īss paziņojums par faktiem un pamatiem, uz ko izdara atsauci.

Pieteikumā var arī lūgt pagaidu pasākumus, kas skar laulāto un viņu bērnu personas, uzturlīdzekļu un īpašuma jautājumus.

Kopā ar pieteikumu jāiesniedz šādi dokumenti:

1) laulības apliecība;

2) laulāto vai pieteikuma iesniedzēja dzimšanas apliecības;

3) kopīgo bērnu dzimšanas apliecības;

4) dokuments, kas apliecina laulāto vai pieteikuma iesniedzēja valstspiederību;

5) attiecīgā gadījumā — vienošanās, ar ko nosaka laulāto laulības šķiršanai piemērojamos tiesību aktus saskaņā ar 5. pantu Padomes 2010. gada 20. decembra Regulā (ES) Nr. 1259/2010, ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai, ievērojot ar šo regulu noteikto formu;

6) attiecīgā gadījumā — vienošanās projekts par laulības šķiršanas sekām, par ko vienojušies laulātie;

7) attiecīgā gadījumā — tā sprieduma kopija, ar kuru kāds no laulātajiem notiesāts par iepriekš 3.2. un 3.4. punktā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem;

8) jebkurš cits dokuments, ko pieteikuma iesniedzējs(-i) plāno izmantot.

Ja aktus un dokumentus, kurus iesniedz kopā ar pieteikumu un kurus puses plāno izmantot, izdevusi ārvalsts publiskā iestāde, tie attiecīgā gadījumā ir jālegalizē.

Lietu par **laulības atzīšanu par neesošu** tiesā ierosina ar pieteikumu, ko iesniedz kancelejā. Lai ierosinātu lietu tiesā, nav nepieciešams advokāts. Pieteikumā ir jānorāda:

1) tā datums;

2) pušu uzvārdi, vārdi un adreses;

3) pušu dzimšanas datumi un vietas;

4) pieteikuma priekšmets;

5) īss paziņojums par faktiem un pamatiem, uz ko izdara atsauci.

Ja aktus un dokumentus, kurus iesniedz kopā ar pieteikumu un kurus puses plāno izmantot, izdevusi ārvalsts publiskā iestāde, tie attiecīgā gadījumā ir jālegalizē.

12 Vai es varu saņemt juridisko palīdzību, lai segtu ar tiesvedības procesu saistītos izdevumus?

Personas, kuru ienākumi saskaņā ar Luksemburgas tiesībām ir uzskatāmi par nepietiekamiem, var saņemt juridisko palīdzību. Lai saņemtu šādu palīdzību, ir jāaizpilda anketa, ko var saņemt Luksemburgas advokātu asociācijā (*Barreau de Luxembourg*), un jānosūta tā teritoriālās advokātu kolēģijas (*Bâtonnier de l' Ordre des avocats*) priekšsēdētājam, kurš pieņem lēmumu.

Juridiskā palīdzība ietver visas izmaksas, kuras izriet no lietas izskatīšanas tiesā, procedūrām vai darbībām, saistībā ar ko šī palīdzība ir piešķirta. Piemēram, tā ietver valsts nodevas un reģistrācijas maksas; tiesas nodevas, maksu par advokātu pakalpojumiem, tiesu izpildītāju nodevas un atlīdzību tiem, notāra izmaksas un atlīdzību tiem, speciālistu izmaksas un atlīdzību tiem, kompensācijas lieciniekiem, kā arī tulkotāju un tulku honorārus; maksas par apliecībām, kurās izklāstīta ārvalstu tiesību nostāja (*certificats de coutume*); transporta izmaksas; nodevas un maksas, kas saistītas ar reģistrācijas, hipotēku un apgrūtinājumu formalitātēm; kā arī pēc nepieciešamības izmaksas par informācijas ievietošanu laikrakstos.

13 Vai nolēmumu saistībā ar laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu ir iespējams pārsūdzēt?

Luksemburgā ir iespējams pārsūdzēt šāda veida lēmumu. Parasti apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš ir 40 dienas, taču to iespējams pagarināt, ja pieteicējs dzīvo citā valstī. Apelācijas instances kompetentā tiesa ir Augstākā tiesa (*Cour supérieure de justice*).

14 Kas man jādara, lai citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības neesamību varētu atzīt šajā dalībvalstī?

Saskaņā ar Padomes 2003. gada 27. novembra Regulu (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu Luksemburgas Lielhercogiste automātiski atzīst laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas vai laulības atzīšanas par spēkā neesošu spriedumus, ko pieņēmusi citas Eiropas Savienības dalībvalsts tiesa. Nav nepieciešams veikt papildu darbības, lai lēmumu atzītu.

Luksemburgā nav nepieciešamas pirmstiesas procedūras, lai ieviestu atbilstošus civilstāvokļa aktu ierakstu labojumus pēc sprieduma, ko pieņēmusi Eiropas Savienības dalībvalsts tiesa un kas kļuvis galīgs. Atsauce uz tiesas lēmumu, ar ko tiesa ir apstiprinājusi laulības šķiršanu, ir norādāma uz laulības apliecības un laulāto dzimšanas apliecību malas. Ja laulība noslēgta ārpus valsts, tiesas lēmums jāievada tās pašvaldības civilstāvokļa aktu reģistrā, kurā laulība reģistrēta, vai arī Luksemburgas pilsētas civilstāvokļa aktu reģistrā, kā arī uz katra laulātā dzimšanas apliecības malas ir jānorāda atsauce par laulības šķiršanu.

15 Kurā tiesā man jāvēršas, lai celtu iebildumus pret citā dalībvalstī pieņemta sprieduma par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības spēkā neesamības atzīšanu? Kāda ir procesuālā kārtība šajos gadījumos?

Jebkura ieinteresētā puse var vērsties pie rajona tiesas priekšsēdētāja, lai lūgtu pieņemt lēmumu, ar ko tiek noraidīta tāda laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas un laulību atzīšanas par spēkā neesošu lēmuma atzīšana, kuru pieņēmusi citas Eiropas Savienības dalībvalsts tiesa.

Rajona tiesas priekšsēdētājs nekavējoties pieņem lēmumu. Persona, pret kuru ir pieprasīts pieņemt lēmumu par atzīšanas noraidīšanu, šajā procesa posmā nevar iesniegt nekādus iebildumus. Pieteikumu var pieņemt tikai uz šādiem pamatiem:

spriedums ir klaji pretstatā sabiedriskajai kārtībai;

nav ņemtas vērā atbildētāja tiesības;

spriedums nav savietojams ar lēmumu, kas pieņemts saistītā procesā.

Abas puses rajona tiesas priekšsēdētāja lēmumu var pārsūdzēt apelācijas instances tiesā (*Cour d'appel*). Apelācijas posmā ir jāuzklausa abas puses. Apelācijas instances tiesas lēmumu var pārsūdzēt kasācijas instances tiesā *(Cour de cassation)* atbilstīgi tiesiskajām normām.

16 Kuru likumu tiesa piemēro laulības šķiršanas tiesvedības procesā, ja laulātie nedzīvo šajā dalībvalstī vai viņiem ir dažādu valstu pilsonības?

Luksemburgas Lielhercogiste piemēro Padomes 2010. gada 20. decembra Regulu (EK) Nr. 1259/2010, ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai, un kuru no 2012. gada 21. jūnija savstarpēji piemēro Austrija, Beļģija, Bulgārija, Igaunija (no 2018. gada 11. februāra), Francija, Vācija, Grieķija (no 2015. gada 29. jūlija), Ungārija, Itālija, Latvija, Lietuva (no 2014. gada 22. maija), Luksemburga, Malta, Portugāle, Rumānija, Slovēnija un Spānija. Regula nosaka, ka laulātie var vienoties norādīt laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai piemērojamos tiesību aktus ar noteikumu, ka tie ir kādi no šādiem tiesību aktiem:

tās valsts tiesību akti, kurā vienošanās noslēgšanas laikā atrodas laulāto pastāvīgā dzīvesvieta; vai

tās valsts tiesību akti, kurā atrodas laulāto pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta, ar noteikumu, ka vienošanās noslēgšanas laikā viens no viņiem tur joprojām dzīvo; vai

tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederība ir vienam no laulātajiem vienošanās noslēgšanas laikā; vai

tās valsts tiesību akti, kurā atrodas tiesa.

Šī pati regula paredz, ka, ja nav izdarīta izvēle saskaņā ar minēto pantu, tad laulības šķiršana un laulāto atšķiršana notiek saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem:

kurā atrodas laulāto pastāvīgā dzīvesvieta laikā, kad ceļ prasību tiesā; vai, ja tas nav piemērojams, tad

kurā atrodas laulāto pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta — ar noteikumu, ka šis laikposms nav beidzies vairāk kā vienu gadu pirms prasības celšanas tiesā, ja viens no viņiem šajā valstī joprojām dzīvo laikā, kad ceļ prasību tiesā; vai, ja tas nav piemērojams, tad

kuras valstspiederīgie ir abi laulātie laikā, kad ceļ prasību tiesā; vai, ja tas nav piemērojams, tad

kurā ir celta prasība tiesā.

Ja Regulu (EK) Nr. 1259/2010 nepiemēro, laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai saskaņā ar Luksemburgas tiesību aktiem piemēro:

laulāto piederības valsts tiesību aktus, ja tiem ir vienāda valstspiederība;

kopīgas faktiskās dzīvesvietas tiesību aktus, ja laulāto valstspiederība ir atšķirīga;

tiesas valsts tiesību aktus, ja laulāto valstspiederība ir atšķirīga un tiem nav kopīgas faktiskās dzīvesvietas.

Saistītas saites

Brošūra: *Le divorce au Grand-Duché de Luxembourg* (Šķiršanās Luksemburgas Lielhercogistē);

LEGILUX;

Portail de la Justice (Tieslietu portāls).

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes Tava Eiropa.

Mēs labprāt uzzinātu jūsu atsauksmes par sniegtās informācijas lietderību.

Lapa atjaunināta: 17/12/2020
Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.